

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТЕХНОЛОГІЙ, БІЗНЕСУ ТА ПРАВА
ВОЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ»**

ПІДТВЕРДЖУЮ

Директор, голова приймальної комісії

Станіслав ЩЕБЛЮК

«21» 03 2025 р.

ПРОГРАМА

співбесіди з предметів «Історія України» та «Українська мова»

для вступників на основі базової загальної середньої освіти

для здобуття освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр»

спеціальність D6 Секретарська та офісна справа

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.
2. Зміст програми з предмету «Історія України».
3. Зміст програми з предмету «Українська мова».
4. Критерії оцінювання.
5. Зразок завдання для співбесіди.
6. Список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з математики та української мови розроблена відповідно до Навчальних програм для закладів загальної середньої освіти «Історія України. 6-9 класи», «Українська мова. 5-9 класи».

Метою вступної співбесіди з історії України є оцінювання рівня сформованості історичних компетентностей учнів школи, визначення відповідності навчальних досягнень абітурієнта освітньому стандарту та чинній навчальній програмі.

Завдання з історії України складено враховуючи цілі, вимоги і зміст навчання історій в школі, закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України (Всесвітня історія. Історія України. (Інтегрований курс). 6 клас. Історія України. 7-9 класи. Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти. Київ: HREC PRESS, 2022. Затверджено та надано гриф "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" наказом Міністерства освіти і науки України № 698 від 03 серпня 2022 року).

Хронологічно завдання охоплюють зміст шкільного курсу історії України від найдавніших часів до початку XX ст. Співбесіда передбачає перевірку очікуваних результати навчально-пізнавальної діяльності вступника. Відповідно до програми очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учениць/учнів з історії України зорієнтовані на формування відповідних компетентностей і викладені через знання, розуміння й уміння, які відповідають знаннєвому, смисловому й діяльнісному компонентам.

Обов'язкові результати шкільної історичної освіти передбачають, що вступник:

1) мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства (хронологічна компетентність);

2) мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища (просторова компетентність);

3) мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання (інформаційна компетентність);

4) мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їхні інтерпретації (логічна компетентність);

5) усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації (аксіологічна компетентність). Програму з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти розподілено за такими розділами: «Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія», «Розвиток мовлення».

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні

функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на вступників, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства, сучасні організаційні форми, методи і технології навчання рідної мови у закладі освіти.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З ПРЕДМЕТУ "ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

Первісні спільноти. Археологічні культури

Теорії походження людини. Виникнення та розселення первісних людей. Заняття та спосіб життя, суспільна організація, культура та релігійні вірування первісних людей.

Основні стоянки і археологічні знахідки первісної доби на території України. Трипільська археологічна культура.

Антична цивілізація та її сусіди

Велика грецька колонізація. Античні поліси на території України. Суспільне, господарське життя і побут в античних полісах на території України. Взаємини греків і місцевого населення.

Кіммерійці та скіфи на території України.

Сармати на території України.

Готи і гуни на території сучасної України.

Давні слов'яни. Прабатьківщина слов'ян. Початок Великого розселення слов'ян. Суспільне та господарське життя і духовний світ давніх слов'ян. Склавини і анти на теренах України. Походження українського народу.

Виникнення Русі-України

Розселення літописних слов'янських племен на території сучасної України. Суспільство та господарство східних слов'ян. Сусіди східних слов'ян.

Заснування міста Київ. Діяльність військово-торгових груп норманів-русі в Східній Європі. Осідання русі на Середньому Подніпров'ї. Виникнення києворуської державності.

Руські князі/княгиня середини IX–X ст.: між легендами та історією.

Русь-Україна наприкінці X – у першій половині XI ст.

Правління руських князів наприкінці X – у першій половині XI ст.. Впровадження християнства. "Руська правда". Влада. Суспільний устрій. Господарство. Повсякдення. Села. Міста. Ремесла. Торгівля. Релігійне життя. Культура.

Русь-Україна у другій половині XI – першій половині XIII ст.

Поліцентричність руської державності в другій половині XI – першій половині XIII ст. Вишгородський, Любецький, Уветицький (Витичівський) з'їзди князів та їхні рішення.

Київське, Чернігівське Переяславське, Волинське і Галицьке князівства в середині XII – першій половині XIII ст.: політичне і соціально-економічне життя (оглядово).

Культура Русі-України в другій половині XI – першій половині XIII ст.

Кочові народи степів України X–XIII ст. Крим у складі Візантійської імперії (оглядово).

Волинь і Галичина кінця XII – середини XIII ст. Волинсько-Галицьке князівство ("Держава Романовичів") середини XIII-XIV ст.

Волинь і Галичина в кінці XII – середині XIII ст. Утворення Волинсько-Галицького князівства ("держави Романовичів").

Походи монголів на Русь. Особливості підпорядкування Волинсько-Галицького князівства ("держави Романовичів") та інших князівств Русі-України Монгольській імперії (улусу Джучі/Золотій Орді). Спроби організації антимонгольської коаліції.

Відновлення влади Романовичів на Волині та в Галичині. Коронування Данила Романовича. Волинь і Галичина за наступників короля Данила.

"Вигасання" династії Романовичів та боротьба претендентів на її спадщину.

Релігійне життя. Культура Волинсько-Галицького князівства ("держави Романовичів").

Руські землі в складі сусідніх держав (середина XIV – початок XVI ст.). Кримське ханство

Інкorporація руських земель до складу Великого князівства Литовського, Польського королівства та інших держав. Боротьба Великого князівства Литовського та Польського королівства з Тевтонським орденом. Кревська, Городельська унії та їх вплив на руську політичну еліту. Русь як окремий регіон у Польському королівстві. Луцький з'їзд монархів. Руські землі в суперництві Польщі та Литви. Київське князівство та його ліквідація. Династична ідея Руського князівства.

Особливості державних устроїв Великого князівства Литовського, Польського королівства. Формування шляхетського стану. Привілеї для шляхти в Польському королівстві та привілей великого князя Казимира IV 1447 р. для землевласників Великого князівства Литовського. Права шляхти та її роль як політичного народу в становій державі.

Суспільні відносини на теренах сучасної України в XIV–XV ст. Сільське господарство. Міста, магдебурзьке право. Ремесла і торгівля.

Релігійне життя. Культура (політична/повсякденна) українських земель як система цінностей. Пам'ятки культури.

Держава Феодоро в Криму (оглядово). Утворення Кримського ханства. Суспільний устрій та культура ханства.

Історія Русі-України в контексті епохи середніх віків

Здобутки середньовічного русько-українського суспільства. Особливості суспільного життя Русі-України. Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації.

Землі України у XVI – першій половині XVII ст.

Статус українських земель у складі Польського королівства, Великого князівства Литовського, Священної Римської та Османської імперій, Великого князівства Московського/Московського царства, Молдавського князівства в першій половині XVI ст. Конфлікти Великого князівства Литовського з Великим князівством Московським. Реформування Польського королівства та Великого князівства Литовського (початок – 60-і рр. XVI ст.). Лівонська війна.

Люблінська унія 1569 р. Устрій Речі Посполитої. Договірний характер королівської влади (особливості обрання короля та його місце в системі влади). Перші безкоролів'я як школа шляхетського самоврядування. Акт Варшавської конфедерації та "Генріхові артикули". Війни Речі Посполитої з Московським царством у першій третині XVII ст. Землі Русі-України в Речі Посполитій. Суб'єктність українських воєводств та концепція Русі як третього члена Речі Посполитої. Множинні ідентичності.

Соціальна структура населення українських земель у XVI – першій половині XVII ст. (стани: шляхта, міщани, духовенство, селяни). Шляхетське судочинство. II Литовський (Волинський) статут та III Литовський статут для Великого князівства Литовського.

Селяни та їхнє становище: кріпацтво чи підданство? Елементи самоврядування.

Міста як простір взаємодії різних станів, етнічних і релігійних груп. Господарське життя міст: цехи, торгівля.

Конфесійне розмаїття. Вплив Реформації і Контрреформації на релігійну ситуацію в українських землях Речі Посполитої. Кризові явища у православній церкві в XVI ст. Православні братства. Берестейська унія як спроба реформування православної церкви. Утворення унійної (греко-католицької) церкви. Відновлення православної ієрархії та реформи церкви.

Книгодрукування. Освіта. Братські школи. Острозька слов'яно-греко-латинська школа. Єзуїтські колегії. Київська (Києво-Могилянська) колегія. Містобудування, архітектура, образотворче мистецтво, література XVI – першої половини XVII ст.

Становлення українського козацтва (XVI – перша половина XVII ст.)

Походження українського козацтва. Козацькі степові та прикордонні спільноти. Запорозька Січ.

Реєстрове козацтво. Становлення козацького стану.

Походи запорозьких козаків на володіння Кримського ханства та Османської імперії. Запорозько-кримський договір 1624 р.

Участь запорозького та реєстрового козацтва у війнах Речі Посполитої. Козацькі повстання.

Козаки в боротьбі за відновлення прав православної церкви.

Ідентичність та політична культура козаків.

Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.

Передумови і причини козацької революції. Козацько-кримський союз. Події 1648 р.

Події 1649 р. Зміна характеру повстання. Зборівський договір. Події 1650–1651 рр. Берестецька битва. Білоцерківський договір. Батозька битва. Жванецька облога.

Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське князівство, Шведське королівство). Українсько-московський договір 1654 р.

Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.

Передумови, причини і перебіг "Руїни". Внутрішня боротьба за владу та впливи. Розкол козацької держави. Посягання Московського царства на її суверенітет. Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини.

Козацька Україна в системі міжнародних відносин.

Козацька Україна (Гетьманщина) другої половини XVII – початку XVIII ст.

Модель і структура козацької держави: територія, устрій, військо, судочинство. Зміна політичної еліти (зі шляхетської на козацьку). Соціальні групи в середовищі козацтва.

Особливості козацького господарювання. Правове і соціальне становище селянства, його категорії. Міста і їхні спільноти, практики самоврядування. Міське господарство.

Етнічні та релігійні групи. Становище православної церкви та її духовенства.

Правобережне козацтво. Слобідська Україна. Запорозжя (Військо Запорозьке Низове).

Україна та ранньомодерні імперії XVIII ст.

Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамотійнення. Конституція Пилипа Орлика. Нова Січ. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Росією Запорозької Січі. Політична культура козацької старшини, "Історія русів" як її квінтесенція.

Втручання Російської імперії у внутрішні справи Речі Посполитої, поступова втрата нею політичного суверенітету. Конфесійне питання як формальний привід для втручання (шляхетські конфедерації та "Коліївщина"). Гетьманщина як частина Речі Посполитої. "Перезаселення" українських земель і ліквідація правобережного козацтва. Опришківський рух. Гайдамаки. Греко-католицька церква як ресурс української ідентичності.

Українські території як вузол протиріч між Російською та Османською імперіями. Становище Кримського ханства і його анексія Російською імперією. Імперська політика Росії щодо Півдня України.

Становище Закарпаття. Закарпатські русини в загонах опришків і куруців. Руси-українці під владою молдавських господарів.

Перший поділ Речі Посполитої як відповідь імперій на спроби модернізації держави королем Станіславом-Августом Понятовським у союзі з по-реформаторськи налаштованою шляхтою. Чотирилітній сейм та спроби відновлення політичного суверенітету. Конституція 3 травня 1791 р. Еволюція Речі Посполитої: від ранньомодерної держави багатьох народів до національної Польської держави Нового часу. Змарновані сподівання: другий і третій поділи Речі Посполитої. Зміни в приналежності західноукраїнських земель та Правобережної України.

Розвиток української культури другої половини XVII – XVIII ст.

Історія України в контексті Раннього Нового часу

Особливості суспільного життя України XVI–XVIII ст.. Здобутки українського суспільства. Внесок України у формування європейської цивілізації.

"Довге" XIX століття в історії України: територія, населення, влада

Ранній Новий час в історії України: здобутки і втрати. Відлуння європейських подій XVIII ст. в Україні. Вплив Французької революції на ідейний клімат Центрально-Східної Європи.

Між двома імперіями: Україна на політичній карті Європи на зламі XVIII–XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських територій у складі Російської та Австрійської імперій. Російське самодержавство як політична система.

Українська територія та її залюдненість: чисельність, соціальний і національний склад населення. Іншоетнічні групи на українській території: поляки, росіяни, кримські татари, євреї, німці та ін. Запровадження "смути осілости" для євреїв підросійської України.

"Довге" XIX століття: період модернізації та національних рухів у Європі. Ознаки модернізації. Україна в XIX столітті: між традиційним укладом життя та викликами модернізації.

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Нові російські порядки: імперське освоєння українського простору. Козацтво після ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини. Чиновницький апарат у відносинах з центральною імперською владою і місцевим населенням.

Французько-російська війна 1812 р. та плани Наполеона I щодо Східної Європи. Українські ополченські полки в російській армії та мешканці України на боці Наполеона I в легіоні Яна Домбровського.

Соціальні та економічні зміни: криза кріпосницької системи, розмивання станових перегородок. Шляхетсько-дворянська верства. Життя сільської громади. Міщани: ремісники, торговці, підприємці. Початок індустріальної революції. Нова модель соціально-економічного розвитку Півдня України. Порто-франко Одеси.

Початок українського національного руху ("національне відродження"): козацько-старшинський етап. Асимілятори і традиціоналісти. Новгород-Сіверський гурток автономістів. Харківський осередок українського руху.

Формування сучасної національної ідентичності. Нове покоління українських патріотів: Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко Кирило-Мефодіївське братство та ідея всеслов'янської республіки-

федерації.

Нації та націоналізм у сприйнятті людей XIX століття. Політичне та етнічне розуміння нації. Соціальні та політичні рухи. Польське повстання 1830–1831 рр. і його наслідки для України. "Українське питання" в баченні російської влади й громадськості. Імперська "теорія офіційної народності" ("православ'я – самодержавство – народність"). Ліквідація Греко-католицької церкви в Російській імперії.

Українські землі в складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських регіонів у складі Австрійської імперії. Соціальний та етнічний склад населення. Організація імперської влади. Реформи Марії Терезії та Йосифа II. "Освічений абсолютизм".

Початки українського національного руху в Австрійській імперії. Закарпатські "будителі". Товариство галицьких греко-католицьких священників. Національна діяльність Греко-католицької церкви. Гурток "Руська трійця". Дискусія про абетку (кирилиця чи латиниця) в Галичині.

"Весна народів" та суголосні їй події в Галичині, Буковині й Закарпатті в 1848–1849 рр. Скасування панщини. Перша політична організація українців – Головна Руська рада – та її національна програма. Газета "Зоря Галицька". Українці в австрійському парламенті.

Повсякденне життя та культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Повсякденне життя сільського і міського населення. Сільська та міська забудова (приватний і громадський простори). Житло і побут дворян (шляхтичів), купців, міщан, селян. Одяг. Гігієна. Емансипація селянства. Становище жінки.

Умови розвитку освіти й культури в Україні. Імперська політика в галузі освіти й науки. Університети в Україні (Львівський, Харківський, Київський): освітнє, наукове, соціальне та політичне призначення. Елітарні навчальні заклади університетського типу: Кременецький ліцей, Рішельєвський ліцей в Одесі, Ніжинська гімназія вищих наук князя Безбородька. Інтелектуальні співтовариства.

Становлення сучасної української літературної мови. "Енеїда" Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. Націєтворча роль літературних та історичних праць. Теми та образи української романтичної літератури та історичної белетристики. Тарас Шевченко і його "Кобзар".

Музика, театр, образотворче мистецтво та архітектура у світлі культурно-мистецьких течій класицизму і романтизму та розвитку національного руху. Національно-культурне життя поляків, росіян, євреїв, німців, кримських татар на теренах України. Єврейські "штетли".

Українські землі в складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Україна в контексті міжнародних політичних подій середини XIX ст. Східна (Кримська) війна 1853–1856 рр. як поштовх до реформ у Російській імперії. Українці у Східній (Кримській) війні.

Ліквідація кріпацтва та реформи 1860–1870-х рр. Модернізація промисловості й сільського господарства. Торгівля. Втягнення підприємств України в імперський ринок. Урбанізація. Будівельна лихоманка. Зміни в

транспортному сполученні: пароплавні компанії і розбудова залізничної мережі.

Зміни в соціальній структурі населення. Становлення української інтелігенції. Розширення сфери застосування найманої праці. Формування робітництва. Труднощі адаптації селян до міських умов життя. Українські підприємці. Взаємини між підприємцями і найманими робітниками.

Український національний рух: академічно-громадівський етап. Хлопомани і громадівський рух. Київська громада. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Молоді громади.

"Братство (Братерство) тарасівців". Ідейні основи українського руху: Володимир Антонович і Михайло Драгоманов. Реакція російської громадськості й імперської влади на розвиток українського руху: Валуєвський циркуляр і Емський указ.

Польський, єврейський та кримськотатарський рухи в Україні. Польське повстання 1863–1864 рр. та його наслідки для поляків і українців. Громадсько-політичне та культурне життя єврейського населення. Сіонізм. Кримськотатарське національне відродження.

Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Зміни в політичному становищі західноукраїнських регіонів у зв'язку з перетворенням Австрійської імперії на Австро-Угорську, запровадженням конституційно-парламентського устрою та децентралізацією. "Українське питання" в політиці австрійської влади.

Національно-політичні й культурні течії в українському русі Галичини і Буковини: русофіли ("москвофіли") і народовці ("українофіли"). Гасло "органічної праці". Налагодження контактів Київської громади з галицькими народовцями. Зародження ідеї "соборної України". Радикальний рух у Галичині.

Зростання української політичної активності. Українсько-польське суперництво в Галичині. Українське представництво в Галицькому сеймі та австрійському парламенті у Відні. Народовська політика "нової ери". Утворення політичних товариств і політичних партій.

Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських регіонів. Пореформені (після скасування панщини в 1848 р.) зміни в становищі селянства. Нафтова промисловість Дрогобиччини. Кооперативний рух. Трудова еміграція.

Україна початку XX століття перед викликами модернізації

Населення України на початку XX ст. Індустріальна модернізація. Міста як осередки великого підприємництва, торгівлі та фінансів. Економічна криза 1900–1903 рр. Розвиток монополій. Регіональна спеціалізація промисловості й сільського господарства. Проведення в Україні столипінської аграрної реформи. Переселенські рухи.

Український національний рух: політичний етап. Радикалізація руху. Автономістська й самостійницька течії в національному русі. Розбудова політичних партій. Утворення національних організацій культурно-освітнього та військово-спортивного спрямування. "Націоналізація" селянства.

Консолідація української нації. Українці в Російській революції 1905–1907 рр. Боротьба українців за реформу виборчої системи в Австро-Угорській імперії. Українське представництво в російській Державній думі та австрійських парламентських установах – Галицькому сеймі і Державній раді.

Український національний рух і його опоненти в умовах пореволюційної (столипінської) реакції 1907–1914 рр. Товариство українських поступовців. Посилення імперського тиску з боку російської влади. Діяльність чорносотенців. Антиєврейські погроми. "Справа Бейліса". Посилення соціальної і політичної напруженості.

Повсякденне життя та культура України в середині XIX – на початку XX ст.

Повсякдення села та міста. Громада як форма організації сільського населення, відмінність української сільської громади від російської общини. Заняття та умови праці селян і містян. Дозвілля й розваги. Зовнішній вигляд мешканців села і міста. Етнічне й конфесійне розмаїття міського населення.

Урізноманітнення форм і напрямів освіти: гімназійна освіта, поява навчальних закладів технічного профілю, приватні навчальні заклади. Боротьба за створення українського університету у Львові. Розвиток наукових досліджень. Наукові товариства.

Реалізм другої половини XIX ст. як світоглядна і культурно-мистецька течія. Український модерн і ранній модернізм (авангардизм) зламу XIX–XX ст. у літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі. Поява будівель громадського призначення: вокзали, криті ринки, театри. Меценатство.

Участь церкви (релігійних організацій) і духовництва у формуванні основ новочасного українського суспільства. Розширення просторів світського життя (секуляризація).

Зміни в поглядах на становище жінки. Опіка над здоров'ям і медичні служби.

Зміни у світосприйнятті та відчутті людиною простору. Поява нових видів транспорту (потяги, трамваї, автомобілі), засобів спілкування (телеграф, телефон) та поширення інформації (преса). Облаштування громадського простору (брукування, освітлення вулиць тощо). Нові види мистецтва (фотографія і кінематограф).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ З ПРЕДМЕТУ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

Фонетика

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення у групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

Морфологія. Орфографія

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) у закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості, складні й складені. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті - дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і з дефісом.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за

походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиначні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення

у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних

речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Речення з однорідними членами

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченні з однорідними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники у складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки у складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення

з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час співбесіди вступник отримає три завдання (одне – історія України, і два – українська мова), які охоплюють усі розділи програми. Критеріями оцінювання навчальних досягнень вступників в усній формі є: рівень володіння теоретичними знаннями, який можна виявити в процесі усного опитування, та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під виконання завдань, правильне вживання термінів, повнота у формулюванні висновків.

За відповідь на кожне з питань вступник може набрати максимально 12 балів:

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень вступників з предмету "Історія України"
1	Вступник (вступниця) розрізняє об'єкти вивчення, називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
2	Вступник (вступниця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні "так-ні"; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
3	Вступник (вступниця) з допомогою викладача відтворює частину навчального матеріалу. Двома-трьома простими реченнями розповідає про історичну подію чи постать; вміє упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
4	Вступник (вступниця) з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал теми, здатний(-а) з помилками дати визначення історичним термінам, назвати одну-дві основні дати, показати на карті історико-географічний об'єкт. Вміє за зразком повторити певну операцію, дію
5	Вступник (вступниця) відтворює основний зміст навчальної теми, здатний(-а) з помилками й неточностями дати визначення історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій

6	Вступник (вступниця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, самостійно відтворює фактичний матеріал теми. Вміє давати стисло характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись наочними та текстовими джерелами історичної інформації. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена
7	Вступник (вступниця) правильно відтворює навчальний матеріал теми, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок. Виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; використовує історичні документи як джерело знань
8	Знання вступника (вступниці) є достатніми, він (вона) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
9	Вступник (вступниця) добре володіє вивченим матеріалом і застосовує в стандартних ситуаціях; узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
10	Вступник (вступниця) має повні, глибокі знання, використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
11	Вступник (вступниця) має гнучкі та глибокі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити

	інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
12	Вступник (вступниця) має системні, міцні знання в обсязі та у межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень вступників з предмету «Українська мова»
1	Вступник (вступниця) розрізняє об'єкти вивчення
2	Вступник (вступниця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
3	Вступник (вступниця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання
4	Вступник (вступниця) з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
5	Вступник (вступниця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний (її) з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
6	Вступник (вступниця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
7	Вступник (вступниця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії

8	Знання вступника (вступниці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
9	Вступник (вступниця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
10	Вступник (вступниця) має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
11	Вступник (вступниця) має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
12	Вступник (вступниця) має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Підсумковий бал за співбесіду розраховується як сума набраних балів за кожне завдання.

За результатами співбесіди виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

**Таблиця переведення набраних балів в оцінку
за шкалою 100-200 балів:**

Набрані бали	Оцінка за шкалою 100-200 балів
36	200
35	196
34	192
33	188
32	184
31	180
30	176
29	172
28	168
27	164
26	160
25	156
24	152
23	148
22	144
21	140
20	136
19	132
18	128
17	124
16	120
15	116
14	112
13	108
12	104
11	100
1-10	«незадовільно»

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

- 1.** Охарактеризуйте реформи 1860-1870-х років в Наддніпрянській Україні, їх особливості й соціально-економічні наслідки.
- 2.** Правопис частки НЕ. Наведіть приклади.
- 3.** Запишіть складні слова разом або через дефіс. Поясніть правопис (усно)
Блідо/рожевий, генерал/лейтенант, науково/технічний, лісо/степ,
військово/зобов'язаний, українсько/польський, мало/досліджений, водо/грай,
виставка/продаж, жар/птиця, жовто/гарячий, 50/річчя.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історія України

1. Бакка Т. В., Желіба О. В., Мелешенко Т. В., Ашортіа Є. Д. Вступ до історії України та громадянської освіти : Підручник для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ "Оріон", 2022. 224 с.; іл.
2. Бандровський О. Г., Власов В. С., Данилевська О. М. Історія України. Всесвітня історія : підруч. для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2023. 256 с. : іл., карти.
3. Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль : Астон, 2017. 296 с. : іл.
4. Васильків І. Д та ін. Досліджуємо історію і суспільство : підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2022. 228 с. : іл.
5. Васильків І. Д та ін. Досліджуємо історію і суспільство : підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2023. 304 с. : іл.
6. Васильків І. Д та ін. Історія : Україна і світ : підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2024. 356 с. : іл.
7. Власов В. С. Історія України : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ : Літера ЛТД, 2017. 304 с.
8. Власов В. С., Гирич І. Б., Данилевська О. М. Вступ до історії України та громадянської освіти : підруч. для 5-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2022. 176 с. : іл., карти.
9. Власов В. С., Данилевська О. М., Ващук Д. П. Історія України : підруч. для 7-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2024. 192 с. : іл., карти.
10. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А. Історія України : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2021. 256 с.
11. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2022. 258 с.
12. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А. Історія України : підручник для 8 класу з поглибленим вивченням історії закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2022. 376 с.
13. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А. Історія України : підручник для 9 класу з поглибленим вивченням історії закладів загальної середньої освіти. Київ : Літера ЛТД, 2022. 289 с.
14. Галімов А. А., Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 7 класу закл. загал. серед. освіти. Х : Вид-во "Ранок", 2024. 224 с. : іл.
15. Гісем О. В., Гісем О. О. Історія України. Всесвітня історія : підруч. для 6 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во "Ранок", 2023. 192 с. : іл.

16. Гісем О. В., Гісем О. О., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 8 кл. з поглибл. вивч. історії закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во "Ранок", 2021. 256 с. : іл.
17. Гісем О. В., Гісем О. О., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 9 класу з поглибленим вивченням історії закладів загальної середньої освіти. Харків : Вид-во "Ранок", 2022. 256 с. : іл.
18. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Вступ до історії України та громадянської освіти: підруч. для 5 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во "Ранок", 2022. 156 с. : іл.
19. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 8 кл. закл. загал. серед. освіти. Х. : Вид-во "Ранок", 2021. 194 с. : іл.
20. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Харків : Вид-во "Ранок", 2017. 288 с. : іл.
21. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Харків : Вид-во "Ранок", 2022. 214 с. : іл.
22. Дудар О. В., Гук О. І. Історія України : підруч. для 8 класу закладів загальної середньої освіти.. К. : Видавничий дім "Освіта", 2021. 224 с. ; іл.
23. Мокрогуз О., Єрмоленко А. Вступ до історії України та громадянської освіти: підруч. для 5 кл. закл. загал. серед. освіти. Київ : ВЦ "Академія", 2022. 240 с. : іл.
24. Мудрий М. М., Аркуша О. Г. Історія України: підручник для 8 класу з поглибленим вивченням історії закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2021. 256 с. : іл., карти
25. Пометун О. І., Гупан Н. М., Смагін І. І. Історія України : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К. : УОВЦ "Оріон", 2017. 288 с. : іл.
26. Пометун О. І., Дудар О. В. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім "Освіта", 2022. 287 с. ; іл.
27. Пометун О. І., Дудар О. В., Гупан Н. М. Історія України : підруч. для 7 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім "Освіта", 2024. 208 с. : іл.
28. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О. Досліджуємо історію і суспільство : підруч. інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім "Освіта", 2022. 176 с. : іл.
29. Пометун О. І., Ремех Т. О. Досліджуємо історію і суспільство : підруч. інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Видавничий дім "Освіта", 2023. 256 с. : іл.
30. Сорочинська Н. М. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2022. 272 с. : іл.
31. Сорочинська Н. М., Гісем О. О. Історія України : підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2017. 272 с. : іл.

32. Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Вступ до історії України та громадянської освіти : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2022. 192 с.; іл.
33. Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України. Всесвітня історія : підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2023. 288 с.; іл.
34. Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2024. 192 с.; іл.
35. Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2022. 240 с.; іл.
36. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є. Історія України : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2021. 224 с.; іл.
37. Щупак І. Я. та ін. Історія України : підруч. для 8 кл. закладів загальної середньої освіти.. Київ : УОВЦ "Оріон", 2021. 224 с. ; іл.
38. Щупак І. Я. та ін. Історія України : підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти.. Київ : УОВЦ "Оріон", 2021. 372 с. ; іл.
39. Щупак І. Я., Бурлака О. В., Власова Н. С., Піскарьова І. О. Історія України. Всесвітня історія : підруч. для 6 кл. закладів загальної середньої освіти. К. : УОВЦ "Оріон", 2023. 256 с. : іл.
40. Щупак І. Я., Бурлака О. В., Дрібниця В. О., Желіба О. В. Історія України : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ "Оріон", 2024. 192 с. ; іл.
41. Щупак І. Я., Бурлака О. В., Піскарьова І. О., Посунько А. С. Вступ до історії України та громадянської освіти : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. К. : УОВЦ "Оріон", 2022. 208 с. : іл.
42. Щупак І. Я., Власова Н. С., Кронгауз В. О., Павловська-Кравчук В. А., Секиринський Д. О. Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс) : Підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ "Оріон", 2022. 192 с. ; іл.
43. Щупак І. Я., Власова Н. С., Секиринський Д. О., Кронгауз В. О., Посунько А. М., Павловська-Кравчук В. А., Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти : Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ "Оріон", 2023. 256 с. ; іл.
44. Щупак І. Я., Піскарьова І. О., Бурлака О. В. Вступ до історії : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. К. : УОВЦ "Оріон", 2018. 192 с. : іл.

45. Щупак І. Я., Секиринський Д. О., Власова Н. С., Кронгауз В. О., Історія : Україна і світ : Підручник інтегрованого курсу для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ "Оріон", 2024. 288 с. ; іл.

Українська мова

1. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти / Авраменко О. М. Київ : ТОВ Грамота, 2017, 160 с.
2. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти / Глазова О. П. Київ : ТОВ Ранок, 2017, 240 с.
3. Українська мова : підручник для 5 класу закладів загальн. середн. освіти / Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Київ : ТОВ Грамота, 2013, 296 с.
4. Українська мова : підручник для 6 класу закладів загальн. середн. освіти / Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т., Жук М. Г. Київ : ТОВ Грамота, 2014, 272 с.
5. Українська мова : підручник для 7 класу закладів загальн. середн. освіти / Заболотний О. В., Заболотний В. В. Київ : Генеза, 2016, 262 с.
6. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальн. середн. освіти / Заболотний О. В., Заболотний В. В. Київ : Генеза, 2016, 221 с.
7. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти / Заболотний О. В., Заболотний В. В. Київ : Генеза, 2017, 269 с.
8. Зошит для контрольних робіт з української мови / Авраменко О. М. Київ : ТОВ Грамота, 2017, 56 с.
9. Зошит для контрольних робіт з української мови / Антонюк М, Латинська Н. Київ : ТОВ Грамота, 2017, 40 с.
10. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти / Ворон А. А., Солопенко В. А. Київ : ВД Освіта, 2017, 239 с.
11. Українська мова 5-12 класи. Тести / Гуйванюк Н. В. Київ : Академія, 2009, 26 с.
12. Українська мова. Зошит для тематичного контролю / Данилевська О. М. Київ: Оріон, 2017, 128 с.
13. Українська мова: зошит для контролю навчальних досягнень учнів / Жовтобрюх В. Ф. Київ : ТОВ Грамота, 2019, 39 с.
14. Новий довідник: Українська мова. Українська література. Київ : ТОВ «КАЗКА», 2008, 586 с.
15. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Пентиліук М. І., Омельчук Є. А., Гайдаєнко І. В., Ляшкевич А. І. Київ : Ранок, 2009, 340 с.
16. Граматика української мови в таблицях : навчальний посібник / Плющ М. Я., Гринас Н. Я. Київ : Вища школа, 2004, 198 с.
17. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти / Ющук І. П. Тернопіль : Богдан, 2017, 216 с.